

B.۰۶۶A" .۰۶۶"۹F.۶"۸F.۶"۷F.۶"۵F.۶"۴F.۶"۳F.۶"۲F.۶"۱F.۶".F.۶"

به نام خدا

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده مهندسی برق

دکتر عماد الدین فاطمی زاده - پردازش تصاویر دیجیتال

نیم سال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰

تمرین عملی سری ششم

لطفاً به نکات زیر توجه بفرمایید: (رعایت نکردن این موارد باعث کاهش نمره می‌شود.)

۱. نتایج و پاسخ‌های خود را در یک فایل با فرمت zip به نام HW6-Name-StudentNumber در سایت Quera قرار دهید. همچنین فایل پایتون یا متلب خود را به همان نام در قسمت مخصوص به خود آپلود کنید.
۲. کسب نمره کامل در هر سوال مستلزم تحويل کدها (۴۰ نمره) و توضیحات (۳۰ نمره) و نتایج (۳۰ نمره) می‌باشد.
۳. کدهای شما تماماً باید توسط خودتان نوشته شده باشند. هرگونه استفاده از کد دیگران، اعم از دوستان و اینترنت، به هر شکل ممکن، تقلب محسوب می‌شود و نمره تمام تمرینات جاری و تمام تمرینات قبلی صفر خواهد شد. با اجرای این کدها باید همان نتایجی که فرستاده اید قابل بازیابی باشند. برنامه شما باید به گونه‌ای باشد که بدون نیاز به هیچ تغییری قابل اجرا باشد، در غیر این صورت هیچ نمره‌ای تعلق نخواهد گرفت.
۴. برای تمام سوالات، باید جزئیات روشی که استفاده کردید را توضیح دهید و نتایجی که گرفته‌اید را ارائه دهید. این توضیحات می‌تواند در یک فایل pdf یا در یک فایل ipynb باشد. در توضیحات، باید اشاره کامل به کارهایی که انجام داده‌اید بنمایید به طوری که یک شخص آگاه از موارد درس بتواند به آسانی متوجه کاری که شما انجام داده‌اید شود.
۵. در طول ترم امکان ارسال با تأخیر پاسخ همه‌ی تمارین تا سقف شش روز و در مجموع بیست و یک روز وجود دارد. پس از گذشت این مدت، پاسخ‌های ارسال شده پذیرفته نخواهند بود. همچنین، به ازای هر روز تأخیر غیر مجاز بیست درصد از نمره تمرین به صورت ساعتی کسر خواهد شد.
۶. اگر از Jupyter notebook استفاده می‌کنید، می‌توانید خروجی‌ها را پاک کنید تا حجم فایل تحويلی زیاد نشود.
۷. مهلت تحويل: ۲۳:۵۹ دهم مرداد ماه
۸. نام طراح هر سوال در زیر آن نوشته شده است و شما می‌توانید سوالات خود را از طریق ایمیل یا تلگرام از طراح سوال بپرسید.
ارسان فیروزی: @Arsalanfiroozi – Arsalan.firoozi@gmail.com
سید سعید رضوی: @RazooIs – Saeedrazavi890@gmail.com
امیرحسین جوادی: @Amirhosein_javadi – Javadimirhosein.2000@gmail.com
امیر رضا حاتمی‌بور: @Arhp78 – arhp78@gmail.com

۱ لاین دیتکشن

طراح : امیرحسین جوادی

در این تمرین روش هاف (Hough) برای پیدا کردن خطوط در یک تصویر را پیاده سازی می نمایید. دقت نمایید که فقط از توابع آماده‌ای که در ادامه گفته می شود می توانید استفاده کنید و بقیه موارد را خود شما باید پیاده سازی کنید.

۱. دو تصویر im01.jpg و im02.jpg را در نظر بگیرید. ابتدا لبه‌های این دو تصویر را با روش دلخواه خود به دست آورده و تصاویر آن ها را با نام‌های res01.jpg و res02.jpg به ترتیب برای تصاویر اول و دوم ذخیره کنید. برای به دست آوردن لبه‌ها می توانید از توابع لبه‌یابی آماده استفاده نمایید

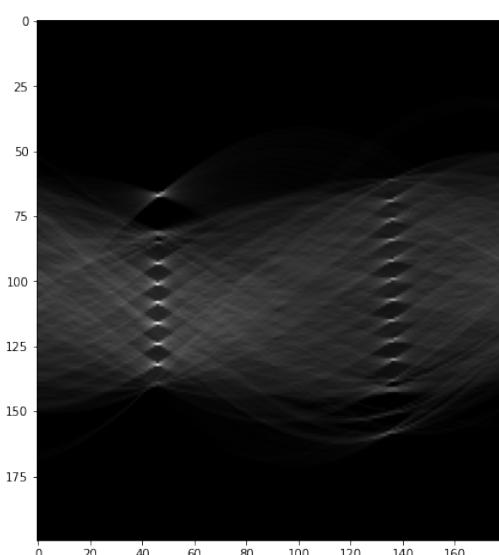
(ب) im02

(الف) im01

شکل ۱

۲. خطوط را در دستگاه قطبی در نظر بگیرید. زاویه خطوط با محور افقی و فاصله آن‌ها تا مبدأ را به دلخواه خود گسسته نمایید و یک ماتریس انباشتی (accumulator) برای آن‌ها در نظر بگیرید. تمام درایه‌های این ماتریس را در ابتدا مساوی صفر قرار دهید. برای هر پیکسل لبه، برای تمام خطوطی که از آن پیکسل عبور می‌کنند، درایه متناظر در ماتریس انباشتی را یک واحد افزایش دهید. در انتها، این ماتریس انباشتی را به صورت یک تصویر نمایش داده و با نام res04-hough-space.jpg و res03-hough-space.jpg به ترتیب برای تصویر اول و دوم ذخیره نمایید. این قسمت را خود شما باید پیاده سازی نمایید و نمی توانید از توابع آماده استفاده نمایید.

شکل ۲ : accumulator matrix

۳. خطوط را از ماتریس‌های انباشتی به دست آورده و روی تصاویر اصلی کشیده و با نام‌های res05-lines.jpg و res06-lines.jpg ذخیره نمایید. خطوط را از ماتریس‌های انباشتی طوری به دست بیاورید که تمام خطوط صفحه شطرنجی پیدا شوند. در این صورت تعدادی خطوط دیگر هم در هر تصویر پیدا خواهند شد. با استفاده از دانش پردازش تصویری که دارید، سعی کنید بقیه خطوط را حذف کرده و فقط خطوط محدوده شطرنجی باقی بمانند. خطوط باقی‌مانده را در تصاویر اصلی رسم کرده و با نام‌های res07-chess.jpg و res08-chess.jpg ذخیره نمایید.

۴. از محل طلاقی خطوط محدوده شطرنجی گوشه‌های مربع‌های محدوده شطرنجی را به دست آورده و آن‌ها را روی تصاویر اصلی نشان داده و با نام‌های res09-corners.jpg و res10-corners.jpg ذخیره نمایید.

۲ گردالی دیتکشن (امتیازی)

طراح: امیرحسین جوادی

الگوریتم بالا را برای تشخیص دایره استفاده کنید. دقت نمایید که فقط از توابع آماده‌ای که در ادامه گفته می‌شود می‌توانید استفاده کنید و بقیه موارد را خود شما باید پیاده سازی کنید. روش Hough transform در تمام مسائلی که به فرم $g(v, c) = 0$ که v بردار مختصات و c بردار ضرایب باشد، قابل استفاده است. به عنوان مثال، نقاط روی دایره به فرم زیر هستند.

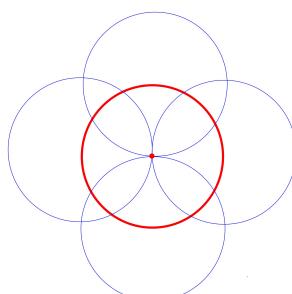
$$(x - c_1)^2 + (y - c_2)^2 = c_3^2$$

تفاوت با حالت تشخیص خط این است که در این مسئله سه پارامتر $\{c_1, c_2, c_3\}$ برای مشخص کردن داریم.
 ۱. تصویر im03.jpg را در نظر بگیرید. ابتدا لبه‌های این تصویر را با روش دلخواه خود به دست آورده و تصاویر آن را با نام res11.jpg ذخیره کنید. برای به دست آوردن لبه‌ها می‌توانید از توابع لبیابی آماده استفاده نمایید. در نهایت با گذاشتن استانه مناسب باید به یک تصویر بازتری برسید که لبه را از غیر لبه مشخص کند.

شکل ۳: im03

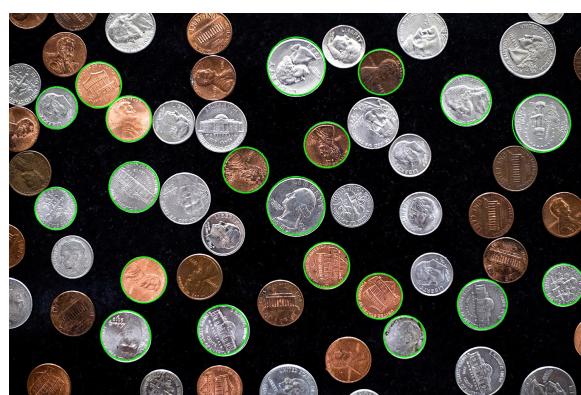
۲. اگر پیکسلی مانند (x, y) روی دایره‌ای به مرکز (c_1, c_2) و شعاع c_3 باشد، مکان هندسی نقاط ممکن برای مرکز این دایره برابر است با دایره‌ای به مرکز (x, y) و شعاع c_3 . اگر برای هر یک از نقاط روی دایره، مکان هندسی ذکر شده را در نظر بگیریم، مشخص است که اشتراک این مکان هندسی‌ها همان مرکز مورد نظر ماست. از این نکته برای پیدا کردن دایره روی تصویر استفاده می‌کنیم. به شکل ۴ توجه کنید. هدف پیدا کردن مرکز دایره (نقطه‌ی قرمز) است. همان طور که مشخص است اگر از هر نقطه روی محیط دایره، دایره‌ای به شعاع مورد نظرمان بزنیم از مرکز می‌گذریم. پس با اشتراک گیری بین این دایره‌ها می‌توانیم به مرکز برسیم.

شکل ۴

موردنی که وجود دارد این است که ما شعاع را هم به عنوان مجھول داریم. اگر شعاع را داشتیم میتوانستیم به مرکز هر لبه دایره‌ای به شعاع مورد نظر بزنیم و در آخر نقاطی که دایره‌های زیادی از آنها گذشته است را به عنوان مراکز احتمالی دایره‌های عکس‌مان گزارش کنیم. حال که شعاع را نداریم باید برای شعاع‌های مختلف این مورد را بررسی کنیم. به همین دلیل است که در این مسئله فضای جست و جو به جای دو بعد، سه بعد دارد و علاوه بر مختصات مرکز، شعاع هم باید جست و جو شود.

ماتریس انباشتی سه بعدی به اندازه‌ی $[h, w, c]$ در نظر بگیرید که $[h, w]$ اندازه‌ی تصویر ورودی است و c تعداد شعاع‌هایی است که می‌خواهید بررسی کنید. شعاع‌های مورد نظرتان را می‌توانید به صورت دستی و مخصوص به این مسئله انتخاب کنید. مثلاً برای شعاع‌هایی به اندازه‌ی $\{50, 55, 60, 65, 70\}$ پیکسل، دایره‌های زیر حداقل در نهایت مشخص می‌شوند.

شکل ۵

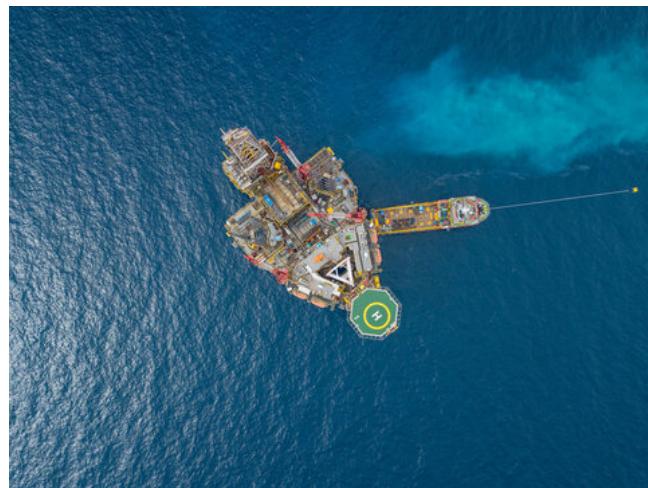
بعد از انتخاب شعاع‌های مورد علاقه‌تان برای بررسی این مسئله، ماتریس انباشتی متناظر را بسازید. برای هر لایه شعاع متناظر لایه را مشخص کنید. سپس برای هر لبه، دایره‌ای به شعاع مشخص شده بزنید و به درایه‌ی متناظر هر پیکسل روی این دایره در ماتریس انباشتی یک واحد اضافه کنید. در نهایت این مرحله شما باید به ماتریس انباشتی موردنظرتان برسید.

۳. سپس هر کدام از درایه‌های ماتریس انباشتی‌تان که از مقدار threshold بیشتر باشد را میتوانید به عنوان مرکز یک دایره در نظر بگیرید. دایره‌ها را از ماتریس انباشتی به دست آورده و روی تصاویر اصلی کشیده و با نام res12-circles.jpg ذخیره نمایید. همچنین تعداد دایره‌هایی که پیدا کردید را در برنامه چاپ کنید و در گزارش‌تان بیاورید. نمره نهایی تابع تعداد دایره و دقت تشخیص شما (تشخیص حداقل یک دایره برای هر سکه) است.

Active Contour ۳

طراح: ارسلان فیروزی

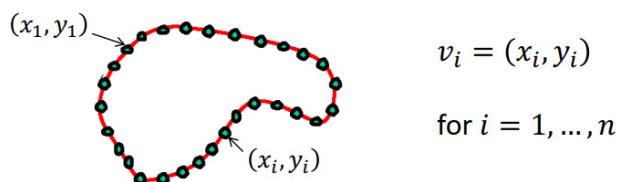
در این سوال قصد داریم با استفاده از روش Active Contours سکوی نفتی در عکس im04.jpg را تقسیم بندی کنیم.

شکل ۶: im04

یک روش تقسیم‌بندی است که برای جدا کردن پیکسل‌های مورد نظر از یک تصویر برای پردازش و تحلیل بیشتر استفاده می‌کند.

کانتورها مرزهایی هستند که ناحیه مورد نظر را در یک تصویر مشخص می‌کنند. هر کانتور از اتصال چندین گره تشکیل شده است. (شکل ۷) در هر مرحله از این الگوریتم سعی می‌کنیم این نقاط را به نحوی تغییر دهیم که در نهایت بر روی حاشیه‌ی جسم قرار گیرند.

شکل ۷: Contour

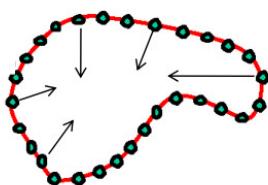
این تغییر نقاط به نحوی انجام می‌شود که تابع انرژی زیر کمینه شود.

$$E_{total} = E_{internal} + \gamma E_{external}$$

انرژی درونی نماینده شکل کلی کانتور است. انتظار داریم که کانتور ما هموار باشد و یا از شکل هندسی خاصی تبعیت کند. منظور از هموار بودن کانتور این است که نقاط به گونه‌ای نباشند که یکی از نقاط در فاصله دور از توده اصلی نقاط قرار گیرد و یا نقاط از هم فاصله‌های نامتقارن بگیرند. انرژی درونی را با رابطه زیر پیاده سازی کنید:

$$E_{internal} = \sum_{i=1}^n \left((x_{i+1} - x_i)^2 + (y_{i+1} - y_i)^2 - \alpha d \right)^2$$

در رابطه بالا، \bar{d} میانگین فواصل نقاط در ایتریشن فعلی است. اگر این ترم وجود نداشت کانتور همواره به سمت کوچک شدن پیش میرفت و در نهایت در یک نقطه همگرا میشد. این مورد در شکل ۸ نشان داده شده است.

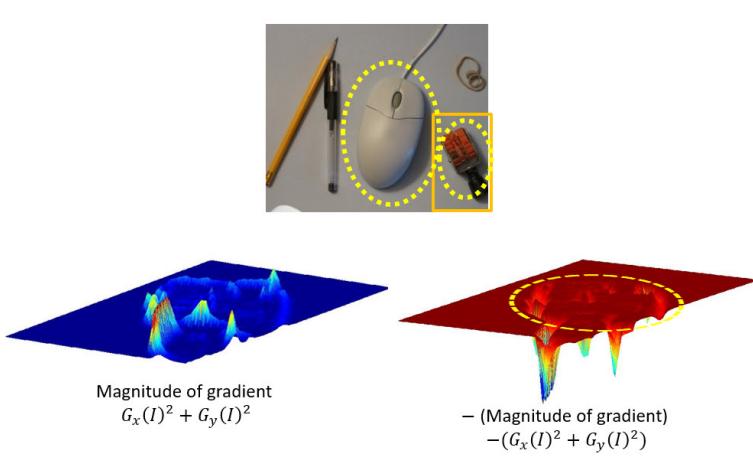

شکل ۸

انرژی خارجی مشخص کننده میزان مطابقت کانتور با داده‌های تصویر است و باعث می‌شود که کانتور بر روی حاشیه جسم فیت شود. برای این منظور از جمع مقادیر منفی اندازه گرادیان در نقاط کانتور صورت می‌پذیرد. (شکل ۹)

$$E_{external} = - \sum_{i=1}^n (G_x(x_i, y_i)^2 + G_y(x_i, y_i)^2)$$

در گرادیان تصویر، حاشیه جسم مقادیر بزرگی دارد و در صورتی که منفی آن مقادیر را درتابع هزینه در نظر بگیریم، مقدار کمینه معادل با قرار گرفتن این نقاط بر روی حاشیه جسم به صورت هموار است.

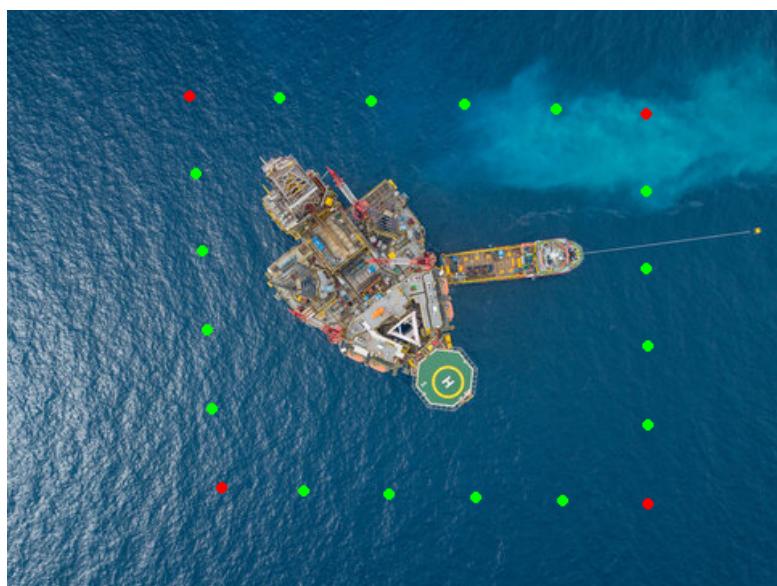
شکل ۹

با مشخص شدن تابع هزینه، باید همه نقاط را به گونه‌ای تغییر دهیم که در راستای بیشترین کاهش تابع هزینه حرکت کنیم. نتیجه مطلوب با استفاده از Dynamic Programming قابل حصول است. در هر مرحله، هر کدام از گره‌های کانتور به همسایگی $(n \times n)$ خود (که معمولاً (3×3) ، 5×5 و یا 7×7 است) بروند و E_{total} را مینیمم سازند. از آن جایی که هر گره در یک همسایگی خود میتواند حرکت کند، خوشبین داریم که با اجرای الگوریتم کانتور به جسم مورد نظر ما نزدیک و نزدیکتر شود و به مینیمم تابع هزینه برسد و در مینیمم‌های موضعی گیر نیوفتد.

روشی است که برای حل این مسئله با هزینه کم محاسباتی. برای یادگیری این الگوریتم از این لینک می‌توانید استفاده کنید. شرط پایان الگوریتم را رد شدن از حداقل تعداد ایتریشن و یا حرکت نکردن بیش از 90 درصد گره‌های کانتور در نظر بگیرید. در صورتی که نیاز به اضافه کردن ترم جدیدی در تابع هزینه دارید، می‌توانید این کار را انجام دهید. در نهایت از شما انتظار می‌رود فیلمی از حرکت گره‌های کانتور از ایتریشن اول تا ایتریشن آخر ارائه دهید. الگوریتم

خود را کاملا در گزارش توضیح دهید و پارامترهای آزاد مسئله‌ای که انتخاب کرده‌اید را در گزارش ذکر کند.
در زیر پیشنهادهایی جهت پیاده سازی راحت‌تر شما ارائه می‌شود:

- 20 نقطه اولیه را به صورت دستی در کد مشخص کنید. راه دیگر استفاده از تابع cv2.setMouseCallback در پایتون است. با کلیک روی تصویر، چهار نقطه گوشه را بگیرید و سپس 20 نقطه را به صورت متقارن با استفاده از 4 نقطه گوشه گرفته شده از کاربر، توزیع کنید و به عنوان نقطه شروع کانتور در نظر بگیرید. شکل ۱۰ را مشاهده کنید. نقاط قرمز گرهای انتخاب شده اولیه است و نقاط سبز به صورت یکنواخت بین این نقاط توزیع شده‌است.

شکل ۱۰

- در پایان هر ایتریشن عکس همراه با نقاط کانتور روی آن را در پوشه‌ای به ترتیب ذخیره کنید و در نهایت با استفاده از پکیج ffmpeg با دستوری مشابه دستور زیر آن‌ها را به یک فیلم تبدیل کنید (دقت کنید که این پکیج باید بر روی سیستم عامل نصب شود).

```
os.system('ffmpeg -start_number 0 -i Images/%d.png -r 30 -vcodec mpeg4 Contour.MP4');
```

- پیش‌پردازش تصویر می‌تواند موثر واقع شود.

نتیجه نهایی را به شکل res13-contour.mp4 ذخیره نمایید.

SLIC Suprepixel ۴

طراح : امیررضا حاتمی پور

الگوریتم های superpixel، گروهی از پیکسل ها را که از نظر ساختاری شبیه هم می باشند در یک دسته/کلاس قرار می دهد. بخاطر بار محاسباتی پایینی که این الگوریتم ها دارا می باشد، در کاربردهایی مانند تشخیص عمق، تشخیص شی و ... استفاده می شوند. در این سوال به پیاده سازی یک الگوریتم ساده به نام SLIC می پردازیم. (لینک مقاله مربوطه) این الگوریتم تصویر را به K قسمت تقسیم می کند. هر پیکسل در فضای پنج بعدی ویژگی های رنگ و مختصات به صورت (l, a, b, x, y) مشخص می شود. می توانید بجای فضای رنگ Lab از فضاهای دیگر رنگی مانند RGB یا HSV و ... استفاده کنید. همچنین تعریف های مختلفی برای فاصله مثل نرم یک، نرم دو و ... را می توانید استفاده کنید. مقدار K را مقادیر 64، 256، 1024، 2048 قرار دهید.

۱. تصویر im05.png را در نظر بگیرید. K مرکز به صورت یکنواخت در تصویر قرار دهید. (مثلا تصویر را به K بخش مستطیلی مساوی تقسیم کنید و مرکز هر دسته را وسط مستطیل قرار دهید). سپس در یک همسایگی (مثلا 5×5) در هر مرکز، پیکسلی را که کمترین گرادیان را دارد عنوان مرکز جدید انتخاب می کنیم (برای آن که مراکز انتخاب شده در مرزهای تصویر نباشند).
۲. هر پیکسل را با مراکزی که به فاصله حداقل S از آن هستند مقایسه کنید و آن را به بهترین مرکز وصل کنید. مقدار S را میتوانید برابر $\sqrt{N/K}$ بگیرید که N تعداد پیکسل های تصویر است. میزان بهینه بودن هر مرکز را از تابع هزینه زیر متوجه شوید.

$$\begin{aligned} d_{lab} &= \sqrt{(l_k - l_i)^2 + (a_k - a_i)^2 + (b_k - b_i)^2} \\ d_{xy} &= \sqrt{(x_k - x_i)^2 + (y_k - y_i)^2} \\ D &= d_{lab} + \alpha d_{xy} \end{aligned}$$

که در این تعریف α اندیس پیکسل i است و k اندیس مرکزی مورد بررسی است. هر پیکسل به دسته ای تعلق دارد که فاصله کمتری داشته باشد. پس در پایان این مرحله باید هر پیکسل به یک مرکز مربوط شده باشد. تصویری به اندازه هی تصویر اصلی تشکیل دهید که مقدار هر پیکسل برابر با شماره دسته آن پیکسل باشد. چهار نتیجه به دست آمده برای مقادیر مختلف K را به ترتیب res17-labels.jpg، res16-labels.jpg، res15-labels.jpg، res14-labels.jpg و res17-labels.jpg بنامید و ذخیره کنید.

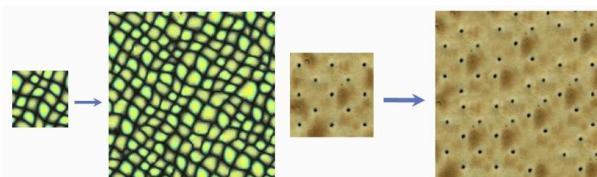
۳. مرز قطعه ها را روی تصویر بکشید و چهار نتیجه به دست آمده برای مقادیر مختلف K را به ترتیب res18-clusters.jpg، res18-clusters.jpg، res21-clusters.jpg و res20-clusters.jpg، res19-clusters.jpg از فیلتر median روی لیل ها، قطعات نهایی را هموار و پیوسته کنید.

۴. تصویری به اندازه تصویر اصلی در تشکیل دهید که مقدار هر پیکسل برابر میانگین مقدار پیکسل های داخل قطعه مخصوصاًش است. چهار نتیجه به دست آمده برای مقادیر مختلف K را به ترتیب res23-, res22-superpixel.jpg و res25-superpixel.jpg، res24-superpixel.jpg و res25-superpixel.jpg، superpixel.jpg بنامید و ذخیره کنید.

Texture transfer ۵

طراح : سیدسعید رضوی

در این سوال می خواهیم طرح (pattern)، یک تصویر را بر روی یک تصویر دیگر اعمال کنیم. برای اینکار ابتدا لازم است تا تعریف و توضیح مختصری نسبت به texture synthesis داشته باشیم. فرض کنید یک طرح کوچک در اختیار داریم و می خواهیم با استفاده از آن یک تصویر بزرگتر بسازیم. (نمونه این کار را میتوانید در تصاویر زیر بینید)

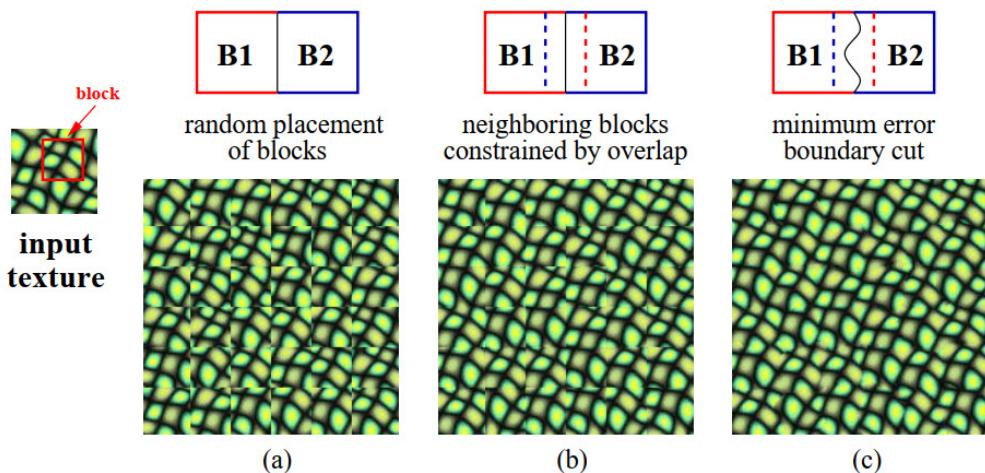
شکل ۱۱

برای ساختن تصویر بزرگتر روش های متفاوتی در پیش رو داریم:

۱. اگر بدون هیچ زحمتی هر بار بخشی از طرح اولیه را به صورت بلاک هایی در کنار هم قرار دهیم به شکل ۱۲ قسمت a می رسیم.

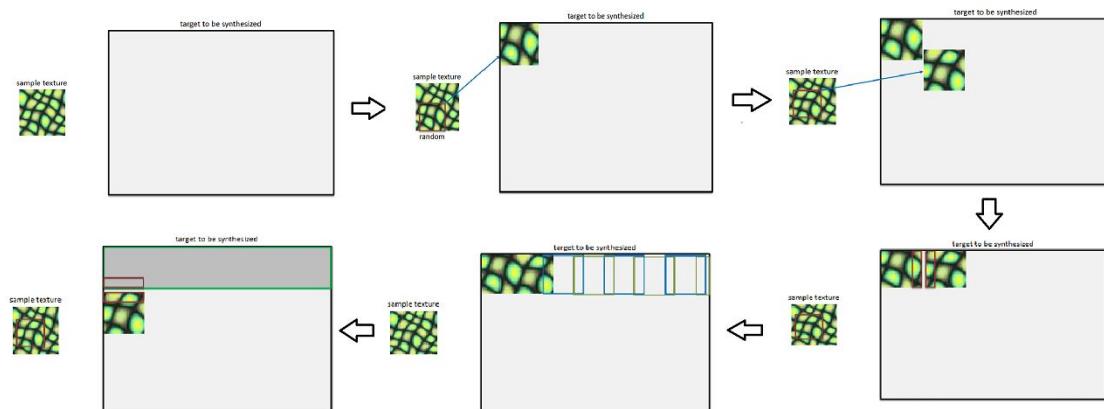
۲. راه دیگری که در پیش داریم این است که اولین بلاک به صورت رندوم انتخاب و کاملاً دلخواه شود اما بقیه بلاک ها را متناسب با ناحیه اورلپ انتخاب کنیم. به این صورت ناحیه ای را به عنوان اورلپ در نظر بگیریم و آن ناحیه اورلپ را در عکس (texture)، خود سرج کنیم و نواحی با کمترین هزینه یا بیشترین شباهت (هزینه را میتوان به گونه های مختلفی تعریف کرد و یکی از بهترین تعاریف L_2 norm می باشد) را در نظر بگیریم. سپس یکی از آنها را انتخاب کنیم و به بلاک دوم بچسبانیم و ادامه تصویر را بسازیم. اگر این کار را انجام دهیم به شکل ۱۲ قسمت b میرسیم. همانطور که مشاهده میکنید کیفیت ساخت تصویر بسیار بهتر شده اما باز هم ناپیوستگی ها در تصویر حاصل مشخص است. برای رفع این مشکل از روش سوم استفاده می کنیم.

۳. می توانیم از روش minimum boundary cut که در تمرین سری ۵ نیز با آن آشنا شدید استفاده کنیم. اگر از این روش استفاده کنیم شکل ۱۲ قسمت c حاصل می شود.

شکل ۱۲

اگر بخواهیم طرح کلی از فرایند texture synthesis داشته باشیم به شکل زیر می‌رسیم.

شکل ۱۳

حال توضیح مختصری در رابطه با texture transfer (لینک) می‌دهیم. با اسفاده از این تکنیک می‌توانیم بافت را از یک نمونه به تصویر مورد نظر منتقل کنیم. در این مسئله دو تصویر ورودی به نام تصویر منبع و تصویر مقصد داریم و هدف ساختن عکس خروجی مانند عکس مقصد با استفاده از texture عکس منبع است. (شکل ۱۴)

شکل ۱۴

ما عبارت خطای الگوریتم را به صورت مجموع وزن دار دو خطای اول خطای تطبیق همپوشانی بلوک در تصویر منبع است که با ضریب α در خطای نهایی ظاهر می‌شود. خطای دوم خطای مطابقت بلوک بافت منبع و بلوک متناظر در تصویر مقصد است که با ضریب $(\alpha - 1)$ در خطای نهایی ظاهر می‌شود.

$$Loss = \alpha L_S + (1 - \alpha)L_T$$

در این رابطه L_S خطای transfer و L_T synthesis بین بلوک‌های متناظر است.

این الگوریتم را برای دو تصویر دلخواه اجرا کنید و نتیجه نهایی را با نام res26-texture.jpg ذخیره نمایید. الگوریتم خود را کامل توضیح دهید و توابع خطای هایپر پارامترهای توابع مورد استفاده را بنویسید. همچنین عکس‌های ورودی این الگوریتم را هم در پوشه نهایی قرار دهید.